

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

WPL. 142. 2023. JJ

Warszawa, 25 maja 2023 r.

Pan

Dr Adam Niedzielski

Ministerstwo Zdrowia

ul. Miodowa 15

00-952 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

działając na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców¹, który stanowi, że w zakresie ochrony praw przedsiębiorców Rzecznik może występować do właściwych organów z wnioskiem o wydanie objaśnień prawnych, o których mowa w art. 33 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców², jeśli przepisy będące przedmiotem wniosku budzą wątpliwości w praktyce lub ich stosowanie wywołało rozbieżności w rozstrzygnięciach wydawanych przez właściwy organ administracji publicznej, uprzejmie proszę o wydanie objaśnień prawnych w następującym zakresie: czy osoby, które opłacały składkę na ubezpieczenie zdrowotne za kolejne miesiące roku 2022 na zasadach określonych w art. 81 ust. 2c w związku z ust. 2d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych³, a których roczna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne za rok 2022, ustalona zgodnie z art. 81 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, jest niższa niż kwota o której mowa w ust. 2b tego artykułu, to czy przy ustalaniu rocznej podstawy wymiaru składki, w oparciu o tenże ust. 2b, jako iloczynu liczby miesięcy podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w roku kalendarzowym 2022 i minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w pierwszym dniu roku składkowego 2022, we wspomnianej wyżej liczbie miesięcy uwzględnia się styczeń roku 2022, jednocześnie nie uwzględniając przy rozliczeniu rocznej podstawy składki na ubezpieczenie zdrowotne składki miesięcznej opłaconej za styczeń 2022 r. na zasadach określonych w art. 79 ustawy z dnia 29 października

¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 648 ze zm.

² Dz.U. z 2023 r. poz. 221 ze zm.

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 2561 ze zm., dalej: „ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej”.

2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw⁴?

Do Biura Rzecznika MŚP wpływają liczne pisma przedstawicieli przedsiębiorców wskazujące na utrudnienia w prowadzeniu działalności w tym zakresie. Problem w szczególności dotyczy osób, które prowadziły działalność przynajmniej od stycznia 2022 roku, a zawiesiły lub zakończyły ją przed styczniem 2023 r., a które za rok 2022 opłacały podatek dochodowy na zasadach określonych w art. 27, art. 30c lub art. 30ca ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych⁵. Jakkolwiek osoby te, co do zasady, przy rozliczeniu rocznym składki na ubezpieczenie zdrowotne powinny, zgodnie z art. 81 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, dokonać tego rozliczenia za rok składkowy 2022, czyli okres od lutego 2022 r. do stycznia 2023 r. włącznie, to w wypadku gdy roczna podstawa wymiaru składki nie osiągnęła wartości minimalnej, określonej w art. 81 ust. 2b ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, to osoby te są zobowiązane zapłacić składkę w wysokości określonej jako iloczyn liczby miesięcy podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w roku kalendarzowym 2022 i minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w pierwszym dniu roku składkowego 2022. Innymi słowy w wypadku konieczności opłacenia rocznej składki na ubezpieczenie zdrowotne za rok 2022 w wysokości minimalnej, przy obliczeniu wysokości tej składki uwzględnia się okres od stycznia, a nie od lutego 2022 r.

Jednocześnie osoby te wskazują, że opłacona już przez nie składka za styczeń 2022 r. nie jest w takiej sytuacji uwzględniana przy rozliczeniu rocznej składki na ubezpieczenie zdrowotne i że jest oczekiwane dodatkowe opłacenie przez nie składki od podstawy wynoszącej wynagrodzenie minimalne również za tenże styczeń. W praktyce więc oznacza to konieczność dwukrotnego, a właściwie ponad dwukrotnego zapłacenia składki za styczeń 2022 r., bowiem w wypadku osób innych niż opłacające podatek dochodowy na zasadach określonych w art. 30c ustawy o PIT, składka zapłacona za styczeń 2022 r. w oparciu o przepis przejściowy art. 79 ustawy o zmianie wynosiła 419,92 zł i była wyższa niż składka minimalna, wynosząca od lutego 2022 r. 270,90 zł.

W ocenie Rzecznika MŚP sytuacja, w której dana osoba jest zmuszona do dwukrotnego lub wręcz kilkukrotnego zapłacenia składki za ten sam okres budzi poważne wątpliwości co do

⁴ Dz.U. z 2021 r., poz. 2105 ze zm., dalej: „ustawa o zmianie”.

⁵ Dz.U. z 2022 r. poz. 2561 ze zm., dalej: „ustawa o PIT”.

proporcjonalności takiego rozwiązania. Stanowisko takie zdaje się jednak dzielić Zakład Ubezpieczeń Społecznych, gdyż wśród odpowiedzi udzielonych na pytania zadane podczas webinarium nt. rocznego rozliczenia składki zdrowotnej w programie Płatnik, które odbyło się przy udziale Rzecznika MŚP 16 maja 2023 r., wyrażono stanowisko, że:

A zatem osoba, która podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu do września 2022 r. ustala minimalną roczną podstawę wymiaru jako 9 x 3010 zł. W ramach rozliczenia rocznego składka ustalona od rocznej podstawy wymiaru jest porównywana z sumą należnych składek wykazanych w dokumentach rozliczeniowych za okres od lutego do września 2022 r.

Składka za styczeń 2022 r. nie jest zatem uwzględniana w rozliczeniu rocznym. Składka za ten miesiąc została rozliczona na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2021 r., zgodnie z art. 79 ustawy z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2105).

Jeśli przedsiębiorca nie uzyskał za rok 2022 dochodu (strata z działalności) i za wszystkie miesiące począwszy od lutego do września 2022 r. opłacał składkę od minimalnego wynagrodzenia w wysokości 270,90 zł, to w ramach rozliczenia rocznego zobowiązany będzie dokonać dopłaty składki w wysokości 270,90 zł.⁶

Informuję jednocześnie, że problemy związane z rozliczaniem składki zdrowotnej za styczeń 2022 r., jakkolwiek pod innym aspektem, to zostały już zgłoszone przez Rzecznika MŚP w piśmie z 29 grudnia 2021 r.⁷, skierowanym do Prezesa Rady Ministrów. W odpowiedzi na przedmiotowe pismo, udzielonej pismem Sekretarza Stanu, Pana Waldemara Kraski z 3 lutego 2022 r.⁸, wskazano, że:

Celem (ratio legis) wprowadzonej regulacji art. 79 ustawy zmieniającej jako przepisu przejściowego jest usunięcie wątpliwości w zakresie sposobu określenia składki zdrowotnej w miesiącu styczniu 2022 r., a więc po dacie wejścia w życie (w dniu 1 stycznia 2022 r.) nowych regulacji wprowadzonych ustawą zmieniającą do ustawy z dnia 27 sierpnia 2004

⁶ Odpowiedź 20., dostępna na witrynie ZUS pod adresem: <https://www.zus.pl/-/materia%C5%82y-z-webinarium-nt-rocznego-rozliczenia-sk%C5%82adki-zdrowotnej-w-programie-p%C5%82atnik-ju%C5%BC-dost%C4%99pne-?redirect=%2F> dostęp 25.05.2023 r.

⁷ Znak: WPL.906.2021.KK.

⁸ Znak: DLU.704.74.2022.AŻ.

r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.; dalej jako „ustawa o świadczeniach zdrowotnych”). Przepis art. 79 ustawy zmieniającej powinien być odczytywany w ten sposób, że dotychczasowe regulacje prawne znajdują swoje zastosowanie nie tylko do określenia podstawy wymiaru składki, ale także do ustalenia wysokości jej stawki. Przemawia za tym wykładnia systemowa, bowiem gdyby przyjąć wąskie rozumienie, że art. 79 ustawy zmieniającej reguluje jedynie kwestię określenia podstawy składki za miesiąc styczeń 2022 r., to zastosowanie powinny znaleźć nowe regulacje dotyczące rozliczenia w skali roku, a zatem konieczne byłoby ustalenie podstawy rocznej w oparciu o rzeczywisty dochód z roku składkowego, w którym przypada miesiąc styczeń 2022 r. (zob. art. 79a ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach zdrowotnych). Tym sposobem zaistniałaby niemożliwa do zaakceptowania z perspektywy dyrektyw wykładni systemowej sprzeczność w stosowaniu przepisów regulujących sposób określenia podstawy stawki zdrowotnej (w skali miesiąca i w skali roku).

Wątpliwości przekazywane do Biura Rzecznika MŚP przez przedstawicieli przedsiębiorców zdają się jednak wskazywać, że cel ten nie został osiągnięty.

Mając powyższe na uwadze proszę uprzejmie o zapoznanie się z przykładowymi pismami przedstawicieli przedsiębiorców, załączonymi niniejszego pisma oraz o udzielenie objaśnień prawnych we wnioskowanym zakresie.

2 powierzy
Zastępca Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców
Eryk Piotr Wroch

Załączniki:

1. kopia pisma Rzecznika MŚP z 29 grudnia 2021 r. znak: WPL.906.2021.KK;
2. kopia pisma, Pana Waldemara Kraski, Sekretarz Stanu Ministerstwa Zdrowia, z 3 lutego 2022 r., znak: DLU.704.74.2022.AŻ;
3. kopia pisma Pani
4. kopia pisma Pana
5. kopia pisma Pana
6. kopia pisma Pani
7. kopia pisma Pana
8. kopia pisma Pana

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

Do wiadomości:

Pani
Magdalena Rzeczkowska
Minister Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Pani
Marlena Małąg
Minister Rodziny i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Pan
Waldemar Buda
Minister Rozwoju i Technologii
Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

Warszawa, 29 grudnia 2021 r.

WPL. 906.2021 KK

Pan

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

Al. Ujazdowskie 1/3

00-583 Warszawa

Szanowny Panie Premierze

działając na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców¹, który stanowi, że do zadań Rzecznika MŚP należy informowanie właściwych organów o dostrzeżonych barierach i utrudnieniach w zakresie wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uprzejmie wskazuję na utrudnienia, jakie będą wiązać się dla przedsiębiorców w związku z wejściem w życie nowego systemu opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Z dniem 1 stycznia 2021 r., na podstawie art. 15 ustawy z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw², wejdzie w życie nowy system obliczania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, przewidujący konieczność osobnego obliczania wymiaru tej podstawy za każdy kolejny miesiąc roku kalendarzowego. W sytuacji, gdy suma wpłaconych za poszczególne miesiące roku kalendarzowego składek na ubezpieczenie zdrowotne będzie wyższa od rocznej składki na ubezpieczenie zdrowotne, ustalonej od rocznej podstawy, ubezpieczony będzie mógł dopiero w ramach rozliczenia całego roku złożyć wniosek o zwrot kwoty stanowiącej różnicę między sumą wpłaconych za poszczególne miesiące roku kalendarzowego składek na ubezpieczenie zdrowotne a roczną składką na ubezpieczenie zdrowotne ustaloną od rocznej podstawy. Jeśli natomiast nie złoży takiego wniosku w odpowiednim terminie, nie będzie mógł odzyskać wpłaconych środków.

¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 648.

² Dz.U. z 2021 r. poz. 2105, dalej: „ustawa o zmianie”.

Podczas XXIX Posiedzenia Rady Przedsiębiorców, które miało miejsce 24 listopada 2021 r.³, Rzecznik MŚP negatywnie ocenił opisany wyżej nowy system obliczania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne. W opinii Rzecznika MŚP system ten jest nadmiernie skomplikowany, a jego wprowadzenie będzie wiązało się ze znacznymi obciążeniami dla przedsiębiorców oraz przyczyni się do obniżenia ich płynności finansowej. W związku z powyższym Rzecznik MŚP zaproponował, by system ten zmienić w taki sposób, aby miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne miała charakter stały i była ustalana w taki sposób, w jaki ustawa o zmianie określa minimalną miesięczną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne, to znaczy jako kwotę minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu 1 stycznia danego roku. Dopłata różnicy między roczną składką na ubezpieczenie zdrowotne ustaloną od rocznej podstawy, a sumą wpłaconych za poszczególne miesiące roku kalendarzowego składek na ubezpieczenie zdrowotne następowałaby wraz ze złożeniem zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (lub przychodu, w wypadku podmiotów rozliczających się na podstawie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych) w roku podatkowym, zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa podatkowego. Przyjęcie zaproponowanego rozwiązania nie wiązałoby się z jakąkolwiek stratą dla systemu finansów publicznych, natomiast znacznie uprościłoby dokonywanie rozliczeń miesięcznych przez przedsiębiorców.

Propozycja Rzecznika MŚP spotkała się z pozytywną reakcją Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Pani Profesor Gertrudy Uścińskiej, biorącej udział w posiedzeniu. Pani Prezes zadeklarowała, że jest otwarta na wszelkie propozycje mające na celu uproszczenie rozliczenia składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Rzecznik MŚP dostrzegł również rozbieżności w zakresie definicji ustawowej dochodu odnośnie do przepisów podatkowych oraz zasad obliczania podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne po 1 stycznia 2022 r. odnośnie do niektórych kategorii płatników – definicji wprowadzanych przepisami ustawy o zmianie.

Przedmiotowe zagadnienie dotyczy przedsiębiorcy, który rozlicza się z podatku dochodowego od osób fizycznych na zasadach ogólnych lub liniowo za pomocą podatkowej

³ Dalej: „posiedzenie”. Zapis audiowizualny posiedzenia jest dostępny pod adresem <https://www.youtube.com/watch?v=XBtlpFOxtg>, dostęp 20.12.2021 r.

księgi przychodów i rozchodów. Należy zastrzec, że kwestia ta nie dotyczy składki za styczeń 2022 r., w pozostałych miesiącach jednak będzie dotyczyła już wszystkich osób rozliczających się w oparciu o księgę przychodów i rozchodów.

Należy na wstępie zaznaczyć, że po zmianach, przy obliczaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne przedsiębiorcy prowadzącego podatkową księgę przychodów i rozchodów, nie uwzględnia się różnic remanentowych. Wynika to z tego, że ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych⁴ inaczej definiuje dochód niż znowelizowane przepisy o składce zdrowotnej zawarte w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁵, poprzez niezauważenie przez ustawodawcę możliwości korygowania wysokości dochodu w związku z różnicami remanentowymi.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 u.p.d.o.f., *u podatników osiągających dochody z działalności gospodarczej i prowadzących księgi przychodów i rozchodów dochodem z działalności jest różnica pomiędzy przychodem a kosztami uzyskania powiększona o różnicę pomiędzy wartością remanentu końcowego i początkowego towarów handlowych, materiałów (surowców) podstawowych i pomocniczych, półwyrobów, produkcji w toku, wyrobów gotowych, braków i odpadków, jeżeli wartość remanentu końcowego jest wyższa niż wartość remanentu początkowego, lub pomniejszona o różnicę pomiędzy wartością remanentu początkowego i końcowego, jeżeli wartość remanentu początkowego jest wyższa. Dochodem z odpłatnego zbycia składników majątku, wykorzystywanych na potrzeby działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej, jest przychód z odpłatnego zbycia składników majątku, a w pozostałych przypadkach dochodem lub stratą jest różnica między przychodem z odpłatnego zbycia a:*

1) wartością początkową wykazaną w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, z zastrzeżeniem pkt 2, powiększona o sumę odpisów amortyzacyjnych dokonanych od tych środków i wartości lub

2) wartością wynikającą z dokumentu stwierdzającego nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu użytkowego lub udziału w takim prawie którego wartość

⁴ T.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1128, ze zm., dalej: „u.p.d.o.f.”.

⁵ T.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1285, ze zm., dalej: „ustawa o świadczeniach”.

początkową dla celów dokonywania odpisów amortyzacyjnych powiększona o sumę odpisów amortyzacyjnych, dokonanych od tego prawa lub udziału w takim prawie.

W tym przypadku przedsiębiorca, zgodnie z przytoczonymi zasadami, powiększa lub pomniejsza swój dochód w oparciu o wynik remanentu.

Jednak z art. 15 ustawy o zmianie wyniku, że przedsiębiorca, od lutego 2022 roku podstawę będzie obliczał na zasadzie art. 81 ust. 2 w brzmieniu wprowadzonym tą ustawą - ***Roczną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących działalność pozarolniczą, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, opłacających podatek dochodowy na zasadach określonych w art. 27, art. 30c lub art. 30ca ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, stanowi dochód z działalności gospodarczej ustalony za rok kalendarzowy jako różnica między osiągniętymi przychodami, w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, a poniesionymi kosztami uzyskania tych przychodów, w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, pomniejszony o kwotę opłaconych w tym roku składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów. Podstawa wymiaru składki w nowej wysokości obowiązuje od 1 lutego danego roku do 31 stycznia roku następnego, zwanego dalej „rokiem składkowym”.***

Powyższy przepis ustanawia nową definicję dochodu, odmienną od tej wskazywanej w art. 24 ust. 2 u.p.d.o.f., dla osób prowadzących podatkową księgę przychodów i rozchodów, co spowoduje, że o ile podatek dochodowy będzie pomniejszony o różnicę remanentową, to już składka zdrowotna będzie liczona bez tej różnicy, co w liczbach bezwzględnych przełoży się na składkę zdrowotną w wyższej wysokości niż podatek dochodowy – szacunkowo pięciokrotnie wyższą.

Nadto należy wskazać, że składka zdrowotna w tym zakresie będzie stanowić obciążenie większe niż obciążenia stricte podatkowe, ponieważ nie mają w tym układzie zastosowania dotychczas obowiązujące ulgi oraz wprowadzone przez *Polski Ład*, takie jak:

- na złe długi,
- darowizny na działalność charytatywną,
- badania i rozwój

- na inwestycje w zabytki
- sponsorowanie kultury, nauki i sportu.

Nie ma możliwości odliczenia też od podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne straty z działalności gospodarczej z poprzednich lat. W efekcie podstawa wymiaru składki zdrowotnej będzie wyższa niż podstawa opodatkowania. Składkę zapłacą też ci, którzy z powodu odliczeń nie muszą odprowadzać podatku np. nie dostali pieniędzy od kontrahentów i korzystają z ulgi na złe długi.

Powyższe okoliczności w sposób wyjątkowo drastyczny i niekorzystny wpływają na warunki prowadzenia działalności gospodarczej przez mikro-, małych i średnich przedsiębiorców, dla których prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów stanowi dogodną formę ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych na potrzeby rozliczeń podatkowych.

Innym przykładem rozwiązania wywołującego wątpliwości przedsiębiorców jest zasada obliczania wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne za styczeń 2022 r. Problem ten został powszechnie zauważony w związku z zastrzeżeniami płatników oraz stanowiskiem w tym zakresie zajmowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych –m.in. w artykule w Dzienniku Gazecie Prawnej (wydanie z dnia 27 grudnia 2021 r.) wskazano, że uchwalone przepisy ustawy o zmianie nie dają możliwości zapłaty składki zdrowotnej na starych zasadach (tj. obowiązujących do 31 grudnia 2021 r.) przez osoby wybierające rozliczenie podatku dochodowego od osób fizycznych w oparciu o stawkę liniową, skalę podatkową oraz opodatkowania dochodu z kwalifikowanych praw własności intelektualnej – poprzez odniesienie do nowego brzmienia art. 81 ust. 2 ustawy o świadczeniach.

Zgodnie ze stanowiskiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odnoszącym się do treści art. 79 ustawy o zmianie, składka na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc styczeń 2022 r. powinna zostać obliczona na zasadach obowiązujących przed 1 stycznia 2022 r. – takie stanowisko jest prezentowane na oficjalnej stronie internetowej Zakładu.

W ocenie Rzecznika MŚP, o ile można zgodzić się z twierdzeniem o możliwości ustalania podstawy obliczania składki na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2021 r., to już stopa składki na ubezpieczenie jest określona przez nowe przepisy pakietu ustaw określanych jako *Polski Ład*.

Zgodnie z art. 79 ustawy o zmianie: „*Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne, o której mowa w art. 81 ust. 2c ustawy zmienianej w art. 15, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, za styczeń 2022 r. ustala się na podstawie zasad obowiązujących do dnia 31 grudnia 2021 r.*”

W cytowanym przepisie wskazuje się jasno i wyraźnie, że podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne ustala się wg zasad określonych w art. 81 ust. 2 o świadczeniach: „*Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c i pkt 1a, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku”*

W związku z powyższym, można zrekonstruować na podstawie przepisów *Polskiego Ładu* następującą zasadę obliczania składki na ubezpieczenie zdrowotne: podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc styczeń 2022 r., dla przedsiębiorców, opłacających podatek dochodowy na zasadach określonych w art. 27, art. 30c lub art. 30ca u.p.d.o.f. ustala się na zasadach wskazanych w art. 81 ust. 2 w brzmieniu sprzed 31 grudnia 2021 r., natomiast stopa ubezpieczenia będzie określona nowymi przepisami art. 79a ustawy o świadczeniach (tylko w miesiącu styczniu).

Dlatego należy wskazać, że stanowisko ZUS może wywoływać uzasadnione wątpliwości, iż osoby opłacające na zasadach określonych art. 30c (podatek liniowy) oraz 30ca (opodatkowania dochodu z kwalifikowanych praw własności intelektualnej) u.p.d.o.f., będą opłacać składki na zasadzie nowego art. 79a: *Składka na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących działalność pozarolniczą, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, opłacających podatek dochodowy na zasadach określonych w art. 30c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm¹⁾) wynosi 4,9% podstawy wymiaru składki, jednak nie mniej niż kwota odpowiadająca 9%:*

1) minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu 1 stycznia roku składkowego, o którym mowa w art. 81 ust. 2, w przypadku składki obliczanej od miesięcznej podstawy jej wymiaru;

2) iloczynu liczby miesięcy w roku składkowym, o którym mowa w art. 81 ust. 2, i minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w pierwszym dniu tego roku składkowego, w przypadku składki obliczanej od rocznej podstawy jej wymiaru.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również w przypadku, gdy ubezpieczony, o którym mowa w ust. 1, opłaca w tym samym roku kalendarzowym podatek dochodowy na zasadach określonych w art. 30ca ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Kwestia ta jest znacząca dla płatników (przedsiębiorców), gdyż w zależności od przyjęcia interpretacji różnica w składce wynosi minimum ok. 111 zł. Sama sytuacja niepewności, co do interpretacji prawa w tym zakresie jest zjawiskiem niepożądanym i wpływającym na warunki prowadzenia działalności gospodarczej przez mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

Mając powyższe na uwadze, uprzejmie proszę o rozważenie możliwości wprowadzenia zmiany systemu opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne, zgodnie z powyższą propozycją Rzecznika MŚP.

Do wiadomości:

Pani Marlena Małąg
Minister Rodziny i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Pan
Tadeusz Kościński
Minister Finansów
ul. Świętokrzyska 16
00-916 Warszawa

Pani
Prof. Gertruda Uścińska
Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

2 pozostaniam

Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców

Adam Abramowicz
Adam Abramowicz

Minister Zdrowia

Warszawa, 03 lutego 2022

DLU.704.74.2022.AŻ

Pan
Adam Abramowicz
Rzecznika Małych i Średnich
Przedsiębiorców

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na pismo z dnia z 29 grudnia 2021 r. uprzejmie informuję, że obecnie Ministerstwo Finansów wspólnie z Ministerstwem Zdrowia i Zakładem Ubezpieczeń Społecznych opracowuje pakiet zmian modyfikujących zasady rozliczania podatku składek wprowadzonych w ramach tzw. „Polskiego Ładu” korzystnych dla przedsiębiorców. Projekt dotyczy m.in. zasad obliczania dochodu z działalności pozarolniczej dla celów składki zdrowotnej. Procedowane zmiany spowodują, że dochód na potrzeby składki zdrowotnej obliczany będzie, co do zasady (wyjątek dotyczy niektórych przychodów zwolnionych z podatku PIT) w taki sam sposób jak dla celów podatku PIT, w tym z uwzględnieniem tzw. różnic remanentowych.

W sprawie interpretacji przepisów ustawy z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2105; dalej jako „ustawa zmieniająca”), tzw. Polski Ład w zakresie składki zdrowotnej za miesiąc styczeń 2022 r. uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

W myśl art. 79 ustawy zmieniającej, podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne, o której mowa w art. 81 ust. 2c ustawy zmienianej w art. 15, w brzmieniu nadanym ustawą zmieniającą, za styczeń 2022 r. ustala się na podstawie zasad

obowiązujących do dnia 31 grudnia 2021 r. Prawidłowa wykładnia tego przepisu prawa wymaga uwzględnienie nie tylko dyrektyw wykładni językowej, ale także systemowej i funkcjonalnej (celowościowej). Zgodnie bowiem z poglądem utrwalonym w orzecznictwie sądowym w procesie wykładni prawa interpretatorowi nie wolno całkowicie ignorować wykładni systemowej lub funkcjonalnej poprzez ograniczenie się wyłącznie do wykładni językowej pojedynczego przepisu, bowiem może się okazać, że sens przepisu, który wydaje się językowo jasny, okaże się wątpliwy, gdy go skonfrontujemy z innymi przepisami lub weźmiemy pod uwagę cel regulacji prawnej. Jednym z najmocniejszych argumentów o poprawności interpretacji jest okoliczność, że wykładnia językowa, systemowa i funkcjonalna dają zgodny wynik (por. postanowienie SN z dnia 26 kwietnia 2007 r., sygn. akt I KZP 6/07, OSNKW 2007/5/37; uchwała NSA z dnia 14 marca 2011 r., sygn. akt II FPS 8/10; postanowienie NSA z dnia 9 kwietnia 2009 r., sygn. akt II FSK 1885/07; wyroki NSA: z dnia 19 listopada 2008 r., sygn. akt II FSK 976/08, z dnia 2 lutego 2010 r., sygn. akt II FSK 1319/08, z dnia 2 marca 2010 r., sygn. akt II FSK 1553/08, publ. <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>; oraz wypowiedzi doktryny: M. Zieliński, *Wykładnia prawa. Zasady, reguły, wskazówki*, Warszawa 2010, s. 291 i n., L. Morawski, *Zasady wykładni prawa*, Toruń 2010, s. 74-83).

Celem (*ratio legis*) wprowadzonej regulacji art. 79 ustawy zmieniającej jako przepisu przejściowego jest usunięcie wątpliwości w zakresie sposobu określenia składki zdrowotnej w miesiącu styczniu 2022 r., a więc po dacie wejścia w życie (w dniu 1 stycznia 2022 r.) nowych regulacji wprowadzonych ustawą zmieniającą do ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.; dalej jako „ustawa o świadczeniach zdrowotnych”). Przepis art. 79 ustawy zmieniającej powinien być odczytywany w ten sposób, że dotychczasowe regulacje prawne znajdują swoje zastosowanie nie tylko do określenia podstawy wymiaru składki, ale także do ustalenia wysokości jej stawki. Przemawia za tym wykładnia systemowa, bowiem gdyby przyjąć wąskie rozumienie, że art. 79 ustawy zmieniającej reguluje jedynie kwestię określenia podstawy składki za miesiąc styczeń 2022 r., to zastosowanie powinny znaleźć nowe regulacje dotyczące rozliczenia w skali roku, a zatem konieczne byłoby ustalenie podstawy rocznej w oparciu o rzeczywisty dochód z roku składkowego, w którym przypada miesiąc styczeń 2022 r. (zob. art. 79a ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach zdrowotnych). Tym sposobem zaistniałaby niemożliwa do zaakceptowania z perspektywy dyrektyw wykładni systemowej sprzeczność w stosowaniu przepisów regulujących sposób określenia podstawy stawki zdrowotnej (w skali miesiąca i w skali roku).

Ponadto, przyjęcie powyższej wąskiej wykładni art. 79 ustawy zmieniającej doprowadziłoby do retroaktywnego zastosowania przepisów regulujących określenie wysokości należnej stawki zdrowotnej w skali roku, bowiem przy obliczania wysokości składki dla miesiąca stycznia 2022 r. należałoby uwzględnić rok składkowy, do którego ten miesiąc przynależy, a więc okres od 1 lutego 2021 r. do 31 stycznia 2022 r. Taki rezultat wykładni przedmiotowego przepisu prawa byłby nie do zaakceptowania z perspektyw wykładni funkcjonalnej.

Reasumując, aby uniknąć nieracjonalnych wyników wykładni w postaci sprzeczności (wykładnia systemowa) oraz niepożądanego skutku w postaci retroaktywnego zastosowania nowych regulacji dotyczących rozliczenia składki zdrowotnej w skali roku (wykładnia funkcjonalna), a także aby uwzględnić wynik wykładni celowościowej, należy przyjąć, że składki za miesiąc styczeń 2022 r. należy rozliczyć na dotychczasowych zasadach, a więc od podstawy stanowiącej 75% przeciętnego wynagrodzenia z IV kwartału roku poprzedniego i z zastosowaniem 9% stawki. Tym samym rozliczenie składek za osoby, o których mowa w art. 81 ust. 2c ustawy o świadczeniach zdrowotnych na nowych zasadach, tj. w oparciu o ich dochody jak też z zastosowaniem nowej stawki składki (4,9%), powinno nastąpić konsekwentnie dopiero od lutego 2022 r.

Z poważaniem
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Waldemar Kraska
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów